

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privesc fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericescá-politicá.**Anul XIII.****Blaș 26 Septembre 1903.****Numérul 39.**

Consecrarea Episcopului Dr. Vasile Hossu.

Márita sêrbátóre a nascerii Ver-
gurei Maria, strálucitá a fost pentru
noi. În acéstá sfintá zi alesul Domnului
Ilustr. Sa Dr. Vasile Hossu, pre-
conisatul Episcop al Lugoșului, prin
punerea mânilor Escel. Sale Mi-
tropolitului Victor Mihályi, asistat de
Ilustrul Episcop al Oráđii-marí Dr.
Dem. Radu, a fost ridicat la strálucita
tréptá a Archiereii.

De pretutindenea grábitaú cre-
dincioșii la acéstá rará serbare, pentru
cá pretutindenea numele noului Episcop
al Lugoșului este rostit cu dragoste
și reverință.

Durere numai, cá doliul profund,
de care a fost pártas III. Sa prin
decedarea preabunei sale Mame, a
redus sêrbările consecrării la pre-
scrisele ritualului bisericesc. Cetátenii
Blașului fárá osebite de religiune
și naționalitate ar fi folosit acest
fericit prilej, ca să și arete iubirea lor
fáță cu persóna sa așa de poporalá și
de stimatá.

Ast fel a trébut să omitem totul
și să ne restringem la iluminarea ora-
șului în sara zilei de Duminecá. Piața
Blașului a inundat în luminá. În
vitrinele právălii soc. „Consum“ era
portretul Ilustr. Sale, încunjurat de
inscripția, Tráiescá Episc. Dr. Vasile
Hossu! Luni dimineața sunetul bu-
buitor al treascurilor vesteáú zi de
sêrbátóre. Trenurile de nópte adu-
seserá multime de óspeți, carí grábiserá
la Blaș, aduși de alipirea sincerá fáță
de cel ce avé să se hirotonéscá.

La 8 $\frac{1}{2}$ se începu sfta liturgie.
Puțin după trasul clopotelor preoțimea
porní în litie după Archierei. Eraú
imbrácați III. Lor I. M. Moldovan, și
I. Boroș, prelați, — canonici, Sim. P.
Mateiú, Gavril Pop, Dr. Aug. Bunea,
Dr. V. Szmigelski, Ales. Uilácan, Dr.
Isidor Marcu, (din Archidieceșá) Ioan
Madincea, Miháii Gianu, Nicoláú Nestor,
și vicariul Dr. Iacob Radu, (din diecesa
Lugoșului), ca diaconi serveáú I. B.
Micu, și Iac. Popa. Studentii și
publicul formáú spalir de la Catedralá

până la reședința Mitropolitaná. La 9
óre procesiunea se întorcea la bisericá
în sunet de clopote și treascuri. Era
o priveliște admirabilá.

Întrând în bisericá, după ce
Archiereii se imbrácará, doi diaconi
aduserá pe noul Episcop și se începu
slujba consecrării, conform frumosului
ritual al bisericeii grecesci. Episcopul
fu întrebat de Mitropolit, ce a venit
sá ceará, ce crede și dacá are docu-
mentele de lipsá, la ce a respuns, cá
sá rógá a fi ordinar de Episcop al
Lugoșului, apoi a recitat trei simbole
de credință și s'au cetit decretul prea-
inalt de denumire și bulele de pre-
conisare. Presentarea alesului s'a fácut
de canonicii Boroș și Geanu. Mi-
tropolitul i-a atárnat bedernița și i-a
predat Cárja, ca semne a puterii, după
care s'a început sfta liturgie.

Dupá ieșitul cel mic, alesul a
fost dus în jurul altarului de Episc.
Radu, și prelatul I. M. Moldovan, și
s'a îndeplinit consecrarea dánda-i-se
omoforul, crucea, inima și mitra.
Primul „pace tuturor“ la cetirea Apos-
tolului l'a dat nou hirotonitul și de aci
înainte sfta liturgie s'a celebrat sub
pontificarea dînsului.

La sfirșit Mitropolitul suind tronul
archieresc, a adresat, Episcopului
Vasile o frumósá alocuțiune, în care
a înșirat meritele lui și a specificat
însemnátatea podóbelor archieresci, ce
i s'au dat.

Din bunăvoința Escel. Sale Mi-
tropolitului, putem să comunicám și
cetitorilor nostri acéstá vorbire, îm-
preună cu respunsul noului Episcop.

„Ci un lucru trebuie“
S. Luca X. 42.

Zi de sêrbátóre luminatá a strálucit
nóné astázi, când bisericá grecescá prá-
nuiesce Nascerea preasfintei Dómnai nóstre
de Dumnezeú Nascátóre.

Nascerea Preacuratei Fecióre Maria
vestit-a bucurie la tótá lumea, cá dintrînsa
a rêsárit sórele dreptáții Christos Dumnezeu
nostru, care luminezá pe tot omul ce vine
în lume. Acesta deslegând blástên-ni, ne
a dat binecuvîntare întru multimea darurilor
ce le a rêduit în sfta sa bisericá spre
îndreptarea și sftinirea ómenilor.

Christos a dáruit bisericeii sale osebite-
cinuri, și intrînsa trepte de servițiú a
așeđat spre slujirea sfințelor și prea-
curatei sale taine.

Culmea servițiului sacru în bisericá
lui Christos o are episcopia. S. Apostol
Paul îndemná pe Timoteú să-și aducá
aminte, cá prin sfta Chirotonie a primit
plinirea darului ierarchiei: „Nu fi nebagátor
de samá de darul ce este întru tine, care
Ți s'a dat prin proorocia, cu punerea
mânilor preoției“. Cade-se dará creștinilor
ca episcopia să o prețuiescá, ca începătura
puterei sacre, ce se scobórá de la SS. Apostoli,
și ca izvorul darurilor sfinței preoții,
așeđate spre mántuirea credincioșilor.

Credinței vóstre în s. tainá a preoției
ați dat espresivne voi cu toții, mai întâiú
Preasf. în Christos Frate Demetrie Radu,
episcópe al Oráđii-marí, apoi voi Venerațiilor
în Christos Frați! și voi preadoritá și cu-
cernicá obsce creștinéscá! carí n'ati pre-
getat ostenéla de a ve înfáțișa astázi aici,
cá să fiți márturie a chirotoniei Episcopului
cetáții de Dumnezeú scutite a Lugoșului,
în numele acestei Venerande Metropoli
primiti recunosciunță cáldurósá și bine-
cuvîntare.

Fericita cetate Lugoșului! carea luandu-și
de abia rēmas bun de ángerul bisericeii,
chemat la altá solie: își primesce azi
Episcop pástor și invétátor. Acesta cu
sciința sacra a adevérurilor márturisite
azi, ca cu nisee rîuri ceresci, are să adape
pótele cetáții sale; cu aripele virtúților
teologice are să se înalțe ca vulturul; pe
toți are să-i lumineze cu bunátatea vieții,
cu înțelepciunea să-i povétuiescá, cá drep-
tatea să-i judece, cu tária să-i apere
„tuturor tóte fáceđu-se ca ori cum pe vre
unul să mántuiescá“ (I Corint. IX 22).

Problemá sftință și preainaltá impusá
archiereului, care „dintre ómeni luându-se,
pentru ómeni se pune spre cele ce sînt
cátrá Dumnezeú“ (Evrei V. 1); de aceea
sá și imbracá cu armele spirituali pro-
portionate problemei sublime: încinge
ipogonathini pe cóspsa sa, semnul adecá
al puterei Mántuitorului, care a învins
tiránia diavoiului! ca archiereul „pus de
Spiritul sftinț, ca să pástoréscá bisericá lui
Dumnezeú“ (Fapt. Apostol XX 28.) întocma
sá se încórdé, să sporéscá și să împérátéscá
pentru adevérul și blándeța și dreptatea.

Cetiți! — BEN HUR — Cetiți!

— Unul dintre cele mai sensaționale, instructive și moralizátóre romane. —

F. 8°. 1047 pag. costá numai 2 cor. 90 fil.

A apárut în editura „Unirei“.

El primesce și cărja semnul puterii esecutive, cu care pe cei ascultători să-i aprijinască, pe cei îndărătnici să-i pedepsească și cu toașagul îndreptării pe toți în credință să-i păzescă.

Umerii Archiereului împodobesc-se cu omoforiul întru asemenarea păstorului celui adevărat, care aflând oia cea rătăcită, adecă neamul omenesc, pe umeri l'a luat și după voia Tatălui cu puterile ceresci l'a împreunat.

Peptul îi strălucesc de crucea pastorală, simbolul umilinței și al răbdării, ca viața lui Christos să se întipuească întru el. Eneholpiul vestesce, ca archiereul cu inimă curată și cu spirit drept voiesce să servescă Domnulul.

Mitra îi aduce aminte cununa de spini a Mântuitorului; SS. Evangelisti de pe mitră indică norma după care avem de a deprinde puterea înaltă a magisterului sacru.

Ales și trimis la ast fel de solie Preasfințite în Christos Frate Epicope Dr. Vasilie Hossu! ce ai fost mâna dreaptă a noastră și stilp al acestei biserici mitropolitane, luași astăzi jugul Evangheliei și întrași în statul de perfecțiune sacerdotală ca aceea, cât „în totă vremea mortificațiunea Dnui Isus în trup purtându-o și viața lui Isus să se arete în trupul nostru cel muritor“ (II. Corint IV. 10).

Aședat acum pe luminariul sfintei biserici a Lugoșului, făcutu-s'a acesteia mângăierea speranței întemțate, că lumina învățăturilor sacre, ca o vâpaie de foc, ieșind din gura Preasfinției tale, străbate-va nu numai la aceia, pe cari însuși l'ai crescut și l'ai învețiat la această Sf. Mitropolie, ci va ajunge departe și la toți aceia, cari în părțile dieceșei Lugoșului avură

sorțea de a fi povețuiți de către învățăceii Preasf. Tale.

Păstori-vei turma lui Christos cea de acolo purtând grije, nu cu sila, ci de voie și după Dumnezeu, pildă făcându-Te turmei care va „vede bunățile Domnului în pământul celor vii“, (Ps. XXVI. 19) și după intențiunea cuprinsă în p. 1 al rezoluțiunii prealnalte din 10 Maiu 1738 îndemna-va pe mulți încă și de peste margine, să scape sub seutul Episcopiei Lugoșului.

Clădi-vei, pe cum făcuși și aici acasă, pe temeliele adevărului și ale dreptății zidirile pe cari le mai dorește acel Sion al Dnui; și ajutorat de caritatea fraților și de pietatea fiilor „derima-vei păretele cel din mijloc al cetei, și se va reîntorce pacea și concordia prin darul lui Christos, al pietrei celei din capul unghiului, care a făcut amândouă una, și este puternic să incheie cu legătura dragostei și a păcii păreții amindoi, și să-i împreune și păzescă întru înțelegerea unității perpetue!“¹⁾

Arvuna bunăților acestor este darul preasfințitului și de viața făcătorului Spirit, care astăzi Te a pus Episcop al Lugoșului și Te „arătă sfint, ca să fi vrednic a cere cele ce sînt spre mântuirea poporului și vrednic să Te asculte.“²⁾

Iară anghira tare și speranța nelătită spre toate aceste bunăți și spre alte după lipsele de acolo, să-Ți fie împărătesa Maică, mărirea fecioriei; ei Te-ai dedicat astăzi într'un mod special, rostind în fața s. biserici următoarele: „Iară pe preasfinta de Dumnezeu Născătoare Maria cu cuget curat și adevărat o marturisesc și propovăduiesc, cumcă pe cel unul

¹⁾ Decretul Sinodului Florentin.

²⁾ Archieraticon pag. 19.

din Treime Christos Dumnezeu nostru l'a născut cu trup, carea cu adevărat mi este folositoare și apărătoare întru toate zilele vieții mele.“³⁾

Folositor tare și îndreptătoriu luminat îți este sfintul, al căruia nume a purta Te ai învrednicit, anume cel dintre sfinți Părintele nostru și al lumii învățator Vasiliu cel mare arhiepiscopul din Cesaarea Capadociei, cu ale căruia învățături sacre vei risipi negura rătăcirilor, cu ale cărui canoane vei păstra disciplina în cler și în popor, iară cu țaria-l de arhieru vei apăra legea sfintă și vei conduce turma încredințată la pașunile vieții întru lungime de zile! Mulți ani!

Ultimele cuvinte ale Escelenții Sale au fost acoperite de repetițele aclamării ale numărului public, ce umplea frumoasa noastră catedrală.

Förte viu emoționat, cu vöcea tremurândă și cu ochi plini de lacrimi, noul Episcop răspunde următoarele:

Escelență! Preasfințite Domnule Mitropolit!

1. Mișcată cu adevărat e inima mea, și neputințioase rămân buzele mele în fața prisosinței darurilor ceresci, ce s'au revărsat peste mine azi, și în fața bunăvoinței părinteșei, cu care Escelența Ta m'ai covârșit pururea, dar mai ales în zina acesta. Ca împreună lucrarea Veneratului Frate, a Preasfințitului episcop al Orașii-mari, dat-ai darul Preasfințitului și de viața Făcătorului Spirit spre cele ce de trénta episcopiei să țin, și m'ai ridicat în șirul strălucit al archiereilor Sionului românesc.

³⁾ Archieraticon pag. 16.

FEUILLETON.

OMUL ȘI PĂMÎNTUL.

Quodlibet statistic, după W. Pichlmann.

(Continuare și fine.)

Va mai pute trăi öre atunci? Pămîntul fi va în stare ai nutri.

Englesul Kaius Jaksor, a calculat, că noi detragem pămîntului zilnic mai multă putere, de cât îi redăm, că hrana unui boi costă la săptămână 12 shilling 7½ pence mai mult, de cum crește în greutate (pentru 5 shilling 4 pence); și că lumea nu trăește din interesele rodirei pămîntului, ci din însuși capitalul rodirei, și că capitalul acesta se va sfârși öre când.

Acésta e sigur și fără calculare, fiind toate cele create trecătoare. Dar de o cam dată n'avem să ne temem de acésta. Rodirea pămîntului până acuma nu a prea scăzut, și noi scim că pe pămînt continuu să adună roduri, și că nu e lună în carea se nu adune cantități colosale de cereale în diferitele părți ale pămîntului. În Ianuarie când la noi e înghețat și coperit cu nea pămîntul, seceră în Australia, Seelanda nouă, în o parte din Chile și în unele părți ale republicei argentine. În Februarie se începe secerarea în India și Egiptul-de-sus. În Egiptul-de-jos să sfârșească în Martie. În Aprilie seceră pe insula Cypru, în Persia Asia-mică. Mexico și pe insula Cuba. În luna Maiu seceră în

Algeria, Asia-de-mijloc, China, Iapania, Marocco și în statele Americii-de-nord, Texas și Florida. În Iunie, seceră în provinciile dunărene Grecia, Ungaria, Russia-sudică, Italia, Spania, Portugalia, Francia-sudică, în statele Americii-nordice California, Louisiana, Mississippi, Albania, Georgia, Tennessee, Virginia, Utah, Colorado, și Missowri. În Iulie, seceră în Germania-sudică, Austria, Francia-nordică, Svițera, Russia, Polonia, Anglia, și în părțile nordice a Statelor-unite americane. În August, seceră în Germania-nordică, Belgia, Olanda, Anglia-nordică, Columbia, și Manitoba, din America-de-nord. În Septembrie urmază Școția, Svedia și Norvegia, și Russia-de-nord, tot atunci să începe în America, culesul casuruzului. În Octobrie gată cu seceratul în Școția-nordică. În Novembre, seceră în Australia-nordică și în Peru, iar în Decembrie în Africa-sudică și în India.

Cereale vor fi dar tot de a una pe pămînt. Spre a esopera o schimbare mai grabnică a produselor trebuie perfecționate mijlocele de comunicațiune legăturile dintre singuraticile părți ale lumii și popöre, fie pe apă fie pe uscat.

Ce e drept, s'a observat că lungimea medie a vieții omeneșei a scăzut așa cât astăzi nu-o putem pune mai mult ca 33 de ani. În priviața acésta stăm departe îndărăntul unei multimi de animale, căci în lungimea vieții medie ne întrec leul cu 35 calul cu 40, ursul cu 50 elefantul cu 200, o balenă cu 200—300 de ani.

Și totuși grijesc de sănătatea trupescă a semenilor săi, după o statistică francesă 190.000 de medici. Aceștia au publicat în ultimii 10 ani, 125.000 scripte despre

dietetica și vindecarea diferitelor morburii. Dacă mai punem la acestea și 41.000 ziuare, dintre cari partea cea mai mare publică notițele mai noue despre igienă, îmbunătățirea mijlocelor de traiu, și combaterea morburilor și epidemiilor ne vine să credem, că viața medie a omului ar trebui să fie mai lungă, cu atât mai virtos că condițiunile de traiu, în statele culturale cel puțin, au devenit mai favorabile prin descoperirile mai noue.

Dar omul e o ființă förte mistică, un cap de operă förte fin și complicat la care nisce pedeci förte mici opresc lucrarea, adecă aduc mörtea.

Iată cum exprimă un fiziolog american pe om în cifre:

Corpul omenesc constă din 150 öse și 500 muschi. Greutatea sângelui unui om desvoltat cumpănește 15 chg. diametrul inimii de regulă e 12 cm. în calcul mediu bate de 70 ori la minut, de 4200 ori la öra, de 35.792.000 la an; fie care batae de inimă înaintéază 44 gr. sânge 20. 30. gr. la minut, 132 Kg. la öra și 58½ miji la zi.

Tot sângele trupului trece prin inimă în 3 minute, și plumănille nostre cuprind în stare normală 5 litrii aer; în calcul mediu respirăm de 12 ori în un minut. Pielea stă din 3 părți, a căror grosime variază între 6 și 3 milimetrii. Pe fie care centimetru pătrat sînt 12.050 pori a căror lungime totală în trupul întreg corespunde la 50 chilometrii.

Spre a ține în lucrare acest obiect de artă, în proporție se recer puține cuantități de mîncare, cari totuși forméază în decursul anilor o sumă considerabilă. După calcul mediu socotim nutreimintul

Cunosc însemnătatea chemării mele născute, simțesc întrăgă sarcina răspunderii, ce mă va apăsa în fața oamenilor și în fața lui Dumnezeu. Le cunosc, le simțesc, și — mă cutremur de frică.

Și dacă totuși cutez a porni pe calea ce-mi stă înaintea, și a porni cu bărbăție, este, fiind-că am promisiunea Mântuitorului Christos, care ni-a promis asistența Sa până la capătul veacului, și fiind-că Sfântul Pavel ne învață, că arhierul să alege dintre oameni, ca să potă împreună cu aceia pătimi și pentru ei jertfe a aduce. Apoi mă mai întăresc conștiința, că am intrat în stăru pe poartă, iar nu pe ascuns, de ore ce în alegerea mea s'au întâlnit în comună înțelegere votul Escelenții Tale ca cel dintâiu chemat, cu votul înaltului guvern regesc al Maiestății Sale Regelui nostru Apostolic și cu prealnaltele voințe ale Maiestății Sale regesci Apostolice, ca Patron suprem al bisericilor din țările coronei Sfântului Ștefan și ale Preafericitului nostru Papa de la Roma, următorul Sfântului Petru, căpetenia cetii apostolice, pe care a zidit Christos biserica sa.

Cuvine-se așa dară, ca față de toți factorii acestia, prin cari s'a arătat peste mine bunăvoința și darul Sfântului Spirit, să grăbesc a da expresiune mulțumitei mele aici sub aceste venerabile bolte, cari au adăpostit atâtea sentimente generose și au mișcat atâtea inimi spre lauda și mărirea lui Dumnezeu.

2. Închinu-mă deci cu reverință înaintea Sfântului Scaun Apostolic al Romei și dau laudă lui Dumnezeu, că m'a învred-

compact și fluid a unui om în 3200 gr. la zi. O cantitate de ajuns numai pentru un stomac slab; căci soldații, marinarii și lucrătorii au lipsă de 4500 gr. de mâncare compactă și fluidă. Un om, care are numai de 3200 gr. lipsă, a consumat totuși ajungând etatea de 70 de ani cam 80.000 Kg. mijloace de trai.

Etatea de 70 de ani o ajung înse dintr'o mie numai 6. A patra parte a omeniei mure înainte de a ajunge etatea de 17 ani. Casătorii trăesc mai mult ca cei necăsătoriți; popoarele civilizate mai mult ca cele necivilizate, oamenii mari trăesc mai mult ca cei mici; femeile mai ușor ajung etatea de 60 ani, dar după anul al 60-lea mai curând mor ca bărbații ce au ajuns etatea această.

Omenimea întrăgă cel puțin cea civilizată, are a se lupta cu datorii enorme cari ating suma de 128 000 milioane marce. Între statele îndatorate are Germania o poziție mai favorabilă fiind datoră numai cu 680 milioane marce, pe când Franța, are 30.000 milioane, Britania 16.000 milioane, Rusia 15.000, Austria-Ungarie 10.000 milioane marce datorii. La ce sumă am ajunge, dacă am adauge și datoriile private a singuraticilor, ar fi cu greu de aflat. Numărul aflat sigur ar fi așa mare și considerabil, în cât mai bine renunțăm de la o astfel de statistică.

Almintește-mă nice nu ar fi de ceva folos, căci dacă erorea joca un rol atât de mare în toate lucrurile, așa în cât nu-i nimica sigur, afară de slăbiciunea și necăderea noastră, cu privire la „nervus rerum“ e chiar drept, și ori cât de înfricoșată să fie numărul statistic, nu vor în stare a pune stavilă atât singuraticilor cât și popoarelor a nu lua împrumut, până ce capătă.

Lar.

nici a mă numi fiu al Romei nu numai după sânge, ci mai virtuos după credință. Binecuvînt memorie marelui Pontific Leone XIII. sub ale cărui aripi ocrotitoare am intrat în Seminar, și carele în ultimul Consistor a întărit alegerea mea la episcopia Lugosului, logodindu-mă pe vecie în dragoste cătră Scaunul Apostolic și prin crucea această, ce îmi împodobesc pieptul și care de pe patul durerilor sale a dispus a mi-se trimite. Și mă închin cu devotament actualului Pontific Piu X. promițând, că voi vesti pururea laudele Scaunului Apostolic, drept a instituției aceleia, care după menirea sa dumnezească are să fie anghiră de mântuire pentru întreg neamul omenesc.

3. Și mă prostern cu omagială supunere înaintea Tronului glorios al Sfântului Ștefan, de pe care stăpânesce Maiestatea Sa Sacratissimă Regele Apostolic al Ungariei, Francisc Iosif I. Clementa și liberalitatea suverană a Maiestății Sale înainte de această cu cincizeci de ani a reînțemeiat mitropolia noastră de Alba-Iulia și a înființat diececele de Gherla și Lugos. Și după cincizeci de ani Maiestatea Sa poartă grije de această venerabilă mitropolie și de diececele sufragane cu aceeași dragoste, cu care se purta înainte de un jumătate de veac. — Resplătescă-I Dumnezeu și Îi dele la bătrânețele Sale mângăierea, de a vedea pe supușii Săi uniți în cugete și în simțiri spre gloria și prosperarea patriei noastre iubite.

4. Mulțumită aduc și guvernului Maiestății Sale, care m'a propus spre numire la Scaunul episcopiei de Lugos. Cum în trecut așa și în viitor mă voi dăruia, ca mână în mână cu reprezentanții puterii de stat să înaintăm binele spiritual și temporal al credincioșilor păstoririi noastre încredințați. Temelia statelor este ordinea morală. Și a cultiva viața morală a fiilor mei sufletesci va fi suprema mea țintă. Ast fel făcând voi pașe cu credință pe fii, ce mi-s'au dat și voi servi țării, de al cărei sfânta glie mă legă trecutul și viitorul.

5. Ce mulțumită voi aduce Înalt Preașfinției Tale. Părinte prea bunule, Escelențissime Domnule Mitropolit al nostru? Voi spune numai, că m'ai fost Părinte, pe care dragostea Spiritului Sfânt Te-a povățuit față de nevrednicia mea. Primesc drept mulțumită rugăciunile mele, și asigurarea, că între toate împrejurările voi păstra dragostea și ascultarea datorită Scaunului strălucit, pe care din îndurarea lui Dumnezeu stăpânesci. Țină-te Atotputernicul în deplină sănătate și întru lungime de zile să fii gloria nevestejită a Sionului nostru.

6. Tie, Frate Venerabile și Preaiubite, arhieru ilustru al Omășii, împreună ale mele mulțămiri, aduc și mulțumite diecesei, pe care de curând o ai părăsit. Aședămintele antecesorului Tău, a iubitului nostru metropolit, le-ai conservat, cele ce lipseau le-ai împlinit, lucruri noue ai făcut și început. Rogați lui Dumnezeu, se-mi ajute, ca aceea ce la oaltă cu Înaintașul Tău ai clădit, eu să pot păstra, acelea ce le-ai început, să le pot aduce la bun sfârșit.

7. Mulțumită frățescă aduc Prea-veneratului Capitu al Bisericii Catedrale Metropolitane din Blaș. Îi mulțămesc

pentru onorea ce mi-a făcut-o înainte cu cincizeci ani, când m'a ales în sinul său și pentru încrederea ce mi-a dovedit, încredințându-mi lucruri de cele mai importante. Martor îmi este Domnul, că silință mi-am dat a tot ce mi-a fost în putere, că încrederei arătate să corăspund. Și am convingerea, că viitorul va adevăra, că cele alcătuite în comună înțelegere vor da rod înșutit.

8. Mulțumită sinceră aduc și veneratului Capitu din Lugos, care n'a pregetat a-se reprezenta la actul consecrării mele prin delegații săi. Cu umilință îi rog, să mă întimpe cu dragoste, primind de la mine făgăduința, că nu am alt dor, de cât a vedea diecesa mea înfloritoare, înaintând în înflorire și strălucire din zi în zi.

9. În fine mulțămesc tuturor acelor, cari urmând sigur numai boldului inimii lor nobile, au ostenit la actul acesta solemn al logodirei mele cu biserica sfântă a Lugosului. Albă cu toții resplata mângăierii după săvârșirea unei fapte creștinesci. Pe toți îi conjur, să nu mă uite din rugăciunile lor, pe cum nici eu nu-i voi uita. Ast fel se va uni pe toți legătura spirituală a credinței și a dragostei și cu darul cel preasfânt vrednic ne vom face a „vedea bunătățile Domnului în pământul celor vii.“¹⁾

A fost atâtea sentiment în aceste vorbe sincere, cât în ochii multora am zărit strălucind lacrimi; erau lacrimile fericirii și bucurii, știind aședat pe tronul arhieresc al diecesei de Lugos un așa de ilustru bărbat, căruia de sigur, îi va fi prima și cea mai sfântă dorință fericirea, prosperarea bisericii și neamului său.

Ilustr. Sa a împărțit apoi anafură numerosului public, care se grăbi să-i sărute sfânta Dreaptă, și apoi iarăși cu litie s'au reîntors cu toții la reședința mitropolitană.

După terminarea sftei liturgii Ilustr. Sa întorcând acasă primi mai multe deputațiuni, cari se grăbiră a-i prezenta omagiile lor fericite.

La orele 1. Escel. Sa Mitropolitul întruni la masa sa 70 persoane, o altă masă de 96 tacănuri dădu Ilustr. Sa la Seminariu pentru profesorii, preoțime și o altă masă de 60 persoane fu la locuința Sa, la care au fost invitate mai ales dame și rudeni. Pentru popor Escel. Sa a dat o masă de 100 persoane.

Ori de cât fără sgomot se făcu serbarea această totuși mulți se grăbiră a lua parte la ea. Așa dintre protopopii nostri au fost de față: Vicariul Macaveiu, (Făgăraș) Uilacan, (Reghin) Solomon, (Ludoș) Vaucea, (Oșorhei) Lita, (Iclod) Dr. Dăian, (Cluș) Pascu, (D.-Szt.-Mărtin) și Montani (Roșia), o mulțime de preoți și popor din jur.

Ilustr. Sa Dr. Radu, a venit însoțit de secretarul său Dr. Cornel Bulcu. — Capitulul lugosan a fost reprezentat prin canonicii Boroș și Geanu, afară de aceea au mai venit canonicii Madincea și Nestor, vicar. Dr. Radu, secr. Dr. Fireza, apoi Dr.

¹⁾ Ps. XXVI, 19.

Frenț, Dr. Lupșa, M. Jivanca, tot din Lugos Dr. Maior, Dr. Isid. Pop, Dr. Vălean, prof. Popovici, Ștef. Bercean, Jucu, Pop, Krainer ș. a.

Din diecesa de Gherla au fost preoții Salvan și Onciș, apoi Dr. Flor. Mihályi, adv. și Dr. Gavr. Mihályi, pretor.

Au mai remarcat o delegație de la „Economul” din Cluș, în frunte cu vicepres. Dr. Dalanu, apoi Podobă, Onciș, și Aug. Giurgiu, care a oferit Episcopului un liturgier de totă frumuseța.

Apoi Aug. Paul „Gazeta”, (Brașov) Dr. Ștef. C. Pop, (Arad), Fr. H. Longin, (Deva) colon. pens. Iacobici, Bunea, căp. Moga, Moga, (Sibiș) apoi familiile Hossu, Cirlea, Tulea, și alte numeroase rudeni de ale Episcopului Hossu, și Dr. Radu, adv. Căluț, (D.-Szt.-Mărtin), profesorul Szmigelski, (Ibașfău) Dr. Tripon, (Bistrița) Dr. Sava, (Uióra) Godolan, (Giulatec), Dr. Codarcea, (Ilva) Dr. Fodor, (Ajulia) Dr. Giurgiu (Cluș), preoții: Ciura, Codarcea, Totoian, Aur. Pop, not. Pop, și mulți alții, cari ne scapă din peană și pentru care lucru cerem scusele iubiților nostri cetitori.

Sara, tinerimea noastră a improvisat o preafrumoasă petrecere cu dans, în sala hotelului „Univers” care a durat până târziu.

Vineri dim. Ilustr. sa a plecat cu trăsura la Alba-Iulia, și de acolo mai departe ce trenul accelerat la Lugos.

Salutul Lugoșului.

Trăsurile au plecat . . .

Cel ce era *al nostru* până acum, de azi încolo e al Lugoșului.

Și în vreme ce noi rămânem măhniiți la despărțire, Lugoșenii iubilează în așteptarea Aceluia, care de azi în colo *al lor* este.

Rolul nostru de cronicari modesti s'a încheiat, lăsăm cuvântul „Drapelului”, care bineventeză pe Ilustritatea Sa în următorul prim-articol:

Bine ai venit!

Lugos, 11/24 Septembrie 1903.

Măne sosesc în orașul nostru și urcă scaunul episcopesc al dieceșei Lugoșului P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, a cărui sfințire episcop s'a săvârșit luni la Blaj.

Cu inimă caldă românească strigăm păstorului ce vine: Bine ai venit în mijlocul nostru! Reverse ceriul binecuvântare asupra lucrării Tale, ce vei împlini-o în serviciul neamului și bisericei românești!

Scim, că inima Ta e cuprinsă de nemărginită durere a fiului iubit, care prea timpuriu și prea pe neașteptate a pierdut iubitoarea mamă. Scim că îndurerata-ți inimă caută mângăierea liniștei departe de sgomotul lumii și scim, că dorința Ta este să urci scaunul episcopesc, ce te așteaptă ca Mire, fără pompă lumescă, fără părazi, ci în liniște și pace, pe cum sufletul Tău frânt de durere dornic este de liniște și pace.

Scim și deși nemăsurată nu este bucuria, vădându-Te ajuns pe scaunul episcopesc al dieceșei Lugoșului, înțelegem durerea Ta și o respectăm. Ne vom reține de la manifestări sgomotose, vom renunța la părazi și pompe lumesti ca semne văzute ale bucuriei noastre. dar Te rugăm să găsești alinare și indemn de lăruare pentru viitor în conștiința, că Te primim cu brațele deschise și legăm mari speranțe de venirea Ta în mijlocul nostru.

Înțelegem pe deplin greaua misiune. ce o au arhierii nostri în zilele de astăzi și lucru cu neputință nu cerem de ia nime.

Vedem dăr ce se petrece în jurul nostru și înțelegem cu câte *greutăți nefiresci* are să lupte acela care chemat este să păstorească o dieceșă românească în aceste zile de grea cumpănă.

Politica de stat, care de decenii nenorocesc aceste țări binecuvântate de Dumnezeu, s'a pus în contradicție flagrantă cu cele mai sfinte sentimente ale poporului nostru și „patriotismul” profesat ex officio eschide aproape cu totul iubirea de neam și de limbă. așa în cât este una din cele mai grele probleme a împăca iubirea de neam cu datorințele față de stat, pe cum se impun aceste de actualii detentori ai puterii publice.

Trecutul noului episcop de Lugos ne este înse garanță puternică, că P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, cât îi va dărui prea bunul Dumnezeu viață și putere, va sci rezolva această problemă, satisfăcând datoria de cetățean și prelat față de patrie, fără ca să fie nevoit a nesocoti interesele vitale ale poporului român, fără de a jigni aspirațiunile generose ale neamului românesc, aspirațiuni cari trebuie să unescă la un loc fără deosebire de confesiune pe toți Români de la vladică până la opincă.

Primul episcop de Lugos, fericitul *Dobra*, a creat în scurt timp un focalar de viață și luptă națională din nou înființatul său scaun episcopesc. Inima recunoscătoare a Românului preamărește încă memoria aceluși mare episcop și a urmașilor săi, cari s'au ținut de tradiția și moștenirea rămasă de la primul episcop.

Sintem convinși, că sub noul episcop va reinvia și va ajunge la nouă strălucire acea sfântă tradiție a scaunului episcopesc de Lugos, de a fi scut ocrotitor tuturor intereselor de viață a poporului român și stâncă, de care se resfring toate încercările dușmane de a divisa, frînge și nimici mult cercatul nostru popor.

Din vremuri cărunte începând, a fost biserica poporului nostru neîncetat un izvor nesecat de viață națională și — deși vremurile s'au schimbat — sintem în drept a aștepta de la biserica, care păstorește popor român, ca și în viitor să fie cel mai puternic factor de viață al poporului în lupta pentru lumină și libertate.

Iar această chemare a sa o poate împlini biserica românească numai dacă arhierii nostri vor fi la înălțimea chemării lor de arhierii români și conducători firești ai poporului.

Noul episcop al Lugoșului de la începutul carierei sale publice a înțeles care

ii este locul în lupta poporului român pentru imprescriptibilele sale drepturi și cu satisfacțiune trebuie să recunoștem, că și-a făcut datoria față de neam și biserică tot de a una în plină măsură și fără șovăire.

Sintem mândri vădându-l acum urcând scaunul episcopesc al Lugoșului și n'avem motiv să presupunem, că a devenit infidel trecutul său frumos și mult promițtor.

Din contra! Pronia cerescă ia deschis nou cerc de activitate, mai larg și mai important și avem credință, că și în acest nou cerc de activitate vom găsi tot acea mare inimă românească, tot acea însufățire curată pentru tot ce e românesc, tot acea lucrare asiduă pentru binele și înaintarea poporului românesc, cari l-au caracterizat până acum pe P. S. Sa Dr. Vasile Hossu.

Bine ai venit în mijlocul nostru mărit Arhierii! Reverse ceriul binecuvântare asupra lucrării Tale, ce vei împlini-o în serviciul neamului și bisericei românești!

Înalt ordin de zi către armată. —

Ceea ce preziceam în primul nostru „Visuri risipite”, azi este fapt complinit. Monarhul, ca să pună odată capăt eforturilor zădarnice ale eghemonilor nostri de a magiarisa armata, o edat următorul ordin de zi către armată:

Afaceri de stat importante m'au reținut, de n'am putut, după cum aș fi dorit de mult, să leaș parte la manevrele din acest an ale corpului 7 și 12 de armată.

Însărcinând pe Alteța Sa imperială și regală, domnul Arhiduce și general de cavalerie Francisc Ferdinand ca să mă supliuească, din rapoartele sale am avut necontentit cunoștință despre cursul manevrelor și am avut mulțumirea, la care mă așteptam, de a auzi de la Alteța Sa numai laudă și recunoștință despre starea generală și operațiunile atât a celor două corpuri de armată, cât și ale detașamentelor mai mari de honvezime, cari fură trimise acolo.

La manevrele mari ale cavaleriei din Galizia, fiind însu-mi de față, din nou m'am putut convinge despre dispozițiile lor instructive, despre conducere și executare, pe cum și despre excelenta stare și eminenta capabilitate de serviciu a tuturor trupelor, cari au luat parte la acele manevre.

Cu cât este mai justificată părerea favorabilă a Mea despre valoarea militară, despre serviciile devotate și despre cooperarea armonică a tuturor părților din armata Mea, cu atât mai mult trebuie, și eu atât mai mult vreaș a-l menține actualele ei instituțiuni dovedite ca bune.

Să aște cu deosebire armata Mea, — a cărei organizare solidă, tendințele unilaterale, cari ignorază înalte probleme, ce trebuie să le îndeplinescă armata spre binele ambelor teritorii ale Monarhiei n'ar face, de cât să o slăbescă. — *că nici odată nu voiș renunța la acele drepturi și îndreptățiri, cari sint garantate supremului șef al ei.* Să Mi rămână armata comună și unitară, așa cum este ea acuma, constituind o forță puternică spre apărarea monarhiei austro-ungare împotriva orî cărui dușman.

Credincioasă jurământului său, întraga mea putere armată va înainta pe calea îndeplinirii serioase a datoriei sale, pătrunsă de acel spirit al concordiei și armoniei, care respectă ori ce particularitate națională și rezolvă ori ce contradicție, utilizând calitățile deosebite, ale fiecărui popor spre binele întregului celui mare.

Dat în Chlopy, Sept. 16. 1903.

FRANCISC IOSIF m. p.

Ordinul acesta a fost primit din partea presei magiare cu adevărată revoltă — zădarnică.

Prin autograful de dno 22 Septembrie, Monarhul congresează constituirea noului ministeriu lui Khuen-Héderváry. Cu alte cuvinte după întâiul duș rece, urmăzător al doilea. Hulduitul premier Khuen își recupără postul; eghemonii nostri treziți din alurări, pot să se îndestulească acum cu trista realitate.

Corespondințe.

Situația în Macedonia.

— De la corespondentul nostru. —

Sofia, 24 Septembrie 1903.

Situația în Macedonia ne reprezintă un tablou din cele mai triste. Zilnic sosesc la Sofia fugari Români, Bulgari etc. cari povestesc lucruri de necrezut. Turcii se cred stăpâni absoluți peste viața și avutul bieților locuitori creștini, vădând că Europa privește lucrurile cu totul pasiv. Sate întregi zac astăzi arse și pustiite de bașbuzneii Sultanului. Puține comune sînt în Macedonia în cari să nu fi pustiit s'au Turcii s'au Insurgenții. Pașalele turcesci în loc de a stabili ordine, cred timpul cel mai potrivit de a să îmbogăți. SORTEA COMUNEI CRUȘOVA este dovada, că Turcii în loc de a restabili ordine fură și ei alături cu bandele revoluționare. S'a interzis populațiunii să părăsescă comunele și bieții omeni după ce li-s'a furat aproape totul s'au mor de foame s'au pun mâna pe arme. Chiar elementele cele mai pașnice Români au ridicat armele în multe ținuturi, parte spre a se apăra parte spre a-și câștiga cele trebuincioase pentru trai.

Să povestesc încă de o mișelie — din partea Grecilor. E scint, că Grecii de la început au luat partea Turcilor. Și de ore ce ura dintre Greci și Români macedonienii este veche, acum se folosesc Grecii de această ocaziune spre a denunța pe mulți fruntași Români, că ar fi partizani ai mișcării revoluționare, și ai nostri sînt târșiți pe la judecați, unde trebuie să plătescă cu bani scumpi dreptatea sau pierd viața. — Mulți locuitori ar pleca bucuroși, lăsând acolo averea întregă, numai să-și mântuie viața, dar pașaporte nu se mai eliberază și omenii sînt oprși de a veni din comune la oraș. Bieții omeni se culcă sara cu frica în sin, căci peste noapte pot fi smulși din pat și duși înaintea judecații să se desțepite în flacări.

E ceva îngrozitor. — Și unde să înțiplă toate acestea? Din China sau din Africa am auzit povestindu-se ast fel de cruzimi, dar totul să petrece în mijlocul Europei celei civilizate, unde se află societăți de protecțiune, chiar și pentru dobitoace.

Dar cine pôte să misterie politice și diplomației atât de rafinate!

Ori doră Protectorul de Petersburg crede, că e bine așa?

Corespondentul.

Noutăți.

Din diecesa de Gherla. Joi în 24 Sept. a. c. au primit ordurile lectoratului, subdiaconatului și diaconatului, iar Duminecă, 27 Septembrie vor fi ordinați de preoți următorii teologi absoluiți: Dr. Victor Bojor, profesor de teologie și prefect seminarial, Iosif Demian, profesor de preparandie, Teodor Cherebet, Tit Demian, Dariu Vlad, Victor Stețiu, Atanasiu Pașcu și Victor Bruchental.

Sub steag. Cetim în „Activitatea”: Însușirile de bună voie la asentare urmăzătorii mai în toate locurile pe unde sa află naționalitățile. Așa vestim cu bucurie, că aici zilnic vedem cum feciorii nostri să prezentează la vizită. *Ar fi la loc să vie după comune și cete cu ceterașul satului, ca la asentările mari.* În Sibiu s'au prezentat cam 500 de obligați. *Înainte pentru țară și Împărat!*

Sora papei bolnavă. Se anunță din Roma, că sora Pontificelui, Antonia, a fost lovită de apoplexie. Starea ei e foarte îngrijitoare.

Repausul de Duminecă la armată. Cu începutul lui Octombrie, li-se impune și soldaților repaus complet în zilele de Duminecă. Noul regulament eschide ori ce servitii, cu excepția celor absolut indispensabile.

Examenе de pădurari. De la ministru ung. de agricultură se face cunoscut, că examenele de calificare pentru vigili de pădure se vor ține în 19 Octombrie st. n. și zilele următoare în Budapesta, Pojon, Besztercebánya, Miskólcz, Cașovia, Sigetul-Marmatiei, Cluș, Brașov, Sibiu, Timișoara, Pécs și Szombathely la casa comitatensă, iar examenele de calificare pentru vigili de vânător se vor ține în legătură cu cele pentru vigili de pădure în: Budapesta, Pojon, Szombathely și Cluj. Cei cari doresc să fie admiși la facerea acestor examene, au să-și înainteze cererile instruite cu atestat autentic la inspectorul silvanal al cercului silvanal respectiv, până la 1 Octombrie st. n.

Constituire. Societatea de lectură „Andrei Șaguna” s'a constituit în ședința ținută la 31 August. v. sub prezidiul Preacuviosiei Sale Domnului director seminarial Dr. Enache R. Roșca în modul următor: Președinte: Dr. Petru Șpan, prof. semin.; Vice-președinte: Ilie Belență, cleric c. III.; Arhivar: Ștefan Mircea, cl. c. III.; Redactor al foiei „Musa”: Miron Moldoveanu, cl. c. III.; Cassar: Vasiliu Debu, cl. c. II.; Bibliotecar: Onisifor Ghibu, cl. c. II.; Notar: Valeriu Literat, cl. c. I.; Controlor: Eugeniu Muntean, cl. c. I.; Econom: Ioan Roman, ped. c. III.; Vice-bibliotecar: Adam Popovici, ped. c. I. Membri comisiei literare: Ioan Neagoe, cleric c. III.; Aurel Oancea, cl. c. III.; Zacharie Manu, cl. c. II.; Pompeiu Morușca, cl. c. II.; Ioan Duma, cl. c. I.; Emilian Stoica, cler. c. I.; Ioan Fodor, ped. c. III.; Emil Tanislav, ped. c. III.; Victor Dejenariu, ped. c. II.

† **Nicola Tamaș.** Din Grind se vestesc decedarea preotului deficient Nic. Tamaș, repansat la 19 crt. în etatea de 81 ani. Repausul s'a născut în Straja, a studiat licenț și teologia la Blaj. La 1847 a fost chirotonit ca preot și numit cooperador la Straja, unde de abia a funcționat 2 ani când a fost strămutat la Grind. La 1895 fu numit protopop onorar și la 1901 trecut în deficientă. Ca preot a dezvoltat o deosebită activitate, ducând la înflorire așezămintele culturale din parochia

sa. Din crunțările sale a făcut o fundațiune de 10.400 cor. în favorul bisericilor și școlilor din Straja și Grind. Înormintarea sa săvârșită Marți a fost vrednică de el. Au celebrat mulți preoți în frunte cu Ilustr. Sa dl preposit prelat Ioan M. Moldovan, care a grăbit la îngropare ne luând în samă greutatea călătoriei, numai ca să deie dovadă de stima vener. Capitlu, față de acest mare binefacător fundator.

Timbre nouă. Cu 1 Octombrie a. c. se vor pune în circulație timbre nouă. Timbrele ce se folosesc acum, se pot încă vinde până la sfârșitul lui Octombrie. Cu 1 Novembre își pierd însă valoarea, intrând în locul lor esclusiv cele nouă.

Mulțumită publică. În 2 Aug. a. c. s'a aranjat o petrecere de vară, în Chimitelnicul de Câmpie, în favorul fondului de edificare a bisericii locale. Cu această ocaziune au încurs 198 corone. Subtrăgându-se spesele de 120 cor. rămâne un venit curat pentru biserică de 78 cor. care s'au și predat cassarului bisericesc. La această sumă au benevoit a suprasolvi următorii: Cl. D. Dr. Ioan Sămpalean, prof. Blaj, M. O. D. Vas. Suciș, paroch Căpușni-de-Câmpie, câte o 1 cor. On. D. Vas. Salteleki, paroch Baroș, 2 cor. D. Oct. Florian, teol. abs. Sănger, 1.40 fill. Dl Alexandru Sărătean, măcelar Sănger 2 cor. D. Dion. Olariu, inv. Sănger, 40 fill. D. Vas. Morariu, inv. M.-Ludoș, 40 fill. O. D. Nic. Pop, paroch Săcalul-de-Câmpie, 1 cor. Sp. Dnă. A. Caliani, Șeulia de Câmpie 1 cor. D. Romul Botezan, inv. M.-Ludoș, 40 fill. O. D. Arion Migia, paroch Ghiriș, 1 cor. On. D. Ioan Boer, paroch Lechința, 2 cor. 40 fill. D. Franc. Boțian, teol. Bărbant, 40 fill. D. N. Berghian, teol. abs. Tŭr, 40 fill. Kostyán János, not. cerc. Budiș, 2 cor. frații Doil. Platon, Șeulia-română 1 cor. Sp. D. Vas. Király, propr. Tușin, 3 cor. D. Max. Oltean, inv. Săngerul-de-Câmpie, 40 fill. On. D. Zachei Sas, preot Blășei 1 cor. On. D. Ștefan Rus, preot Nasna 1 cor. Sp. D. Ioan Cenariu, Cocul-de-Câmpie 1 cor. Sp. D. Bncur Șagon, mare proprietar, Budiș-de-Câmpie, 7 cor. On. Dnă. Carolina Pop, preotă 3 cor. Fără a participa au benevoit a oferi: Sp. D. Ioan Catone, mare propr. Dateș, 6 cor. D. Simeon Bérés, hotelier M.-Ludoș 2 cor. Prea On. D. Nic. Solomon, protopop M.-Ludoș 5 cor. St. D. Dănilă Muntean, not. cer. Cuciu 5 cor. Sp. D. Bara Samuel, arăndator Chimitelnicu-de-Câmpie, 20 cor. D. Keresztes Pál, negustor M.-Ludoș 4 cor. Comitetul își ține de cea mai plăcută a sa datorință a aduce și pe această cale căldurile sale mulțumite binevoitorilor, sprijinitori a bisericii din Chimitelnicul-de-Câmpie. Chimitelnicul-de-Câmpie în 20 Aug 1903. În numele comitetului aranjator Teodor Harșian.

Necrolog. † Petru L. Rusu, paroch gr.-cat. în Chiciud, protopop onorar și membru la mai multe instituțiuni culturale, după lungi și grele suferințe a repansat Joi în 10 Septembrie st. n. 1903 în anul al 66-lea al vieții, 40-lea al preoției, și 22-lea al veduviei, împărșit fiind cu Sfutele Taine ale muribunzilor.

† Vioreca născ. Vajda, soția distinsului avocat Dr. Teodor Mihăliș re-nasut în în 24 Septembrie la 11 ore a. m. în etate de 36 ani și în 19-lea an de căsătorie fericită, după îndelungă și grele suferințe, împărșită cu sfintele sacrameinte ale muribunzilor. Osemintele scumpei răposate se vor transporta cu tren separat la Chizeni, unde se vor depune spre vecnică odihnă în cripta familiei.

† Elena Bitea, fata preotului nostru din Cut, după scurte și grele suferințe, împărșită cu ss. sacrameinte ale muribunzilor, a răposat Joi în 17 l. c. în etate de 16 ani în comuna Tirnova.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre social-democrație.

Disertație citită la serata literară-musicală, aranjată de Soc. „Inocențiu M. Clain” în 31 Maiu 1903.

(Continuare.)

Tôte relele cu timpul vor fi așa de împinse la extrem, în cât esistența lor va deveni nu numai limpede și vădită, dar și nesuferită celei mai mari părți a populației; și dorința generală și iresistibilă a unei transformări fundamentale, se va născă în societatea întregă aproape și va face să apară leacul cel mai prompt, ca fiind cel mai eficace: răsturnarea ordinii actuale.

Carol Marx în „capitalul” său ast fel să exprime asupra acestei tendințe de transformare a societății: Prin capitaliști și mari proprietari să lipsesc de proprietate și se fac sclavi industriei mici și proprietarii mici. „Ceasul din urmă al societății capitaliste individuale a sunat: expropriarii vor fi expropriați”, iar *Bebel* zice: Fiind că toate relele își au obirșia în ordinea socială a lucrurilor, care să sprijină astăzi pe exploatarea personală a capitalului, pe proprietatea individuală a tuturor mijloacelor de producție, pământ, mașine, unelte, mijloce de comunicație și proprietatea particulară a isvoarelor și a mijloacelor de traiu, trebuie printr-o uriașă expropriație să transformăm în proprietate socială totalitatea acestei proprietăți individuale... „Societatea își însușește toate drepturile și să însărcinează cu toate datoriile născute din această expropriație generală. Ea pornește și regulază totul în interesul comun.” — Acesta e mijlocul propus de social-democrați, pentru a aduce fericirea, libertatea, egalitatea și frățietatea pe pământ: averile toate să devină comune, datoriile toate să devină comune. În modul acesta societății i-se pune o basă nouă; superioritate și inferioritate socială nu mai există. Schimbată baza societății, va trebui schimbată totă organizația actuală a societății. Voi arăta și schimbările propuse de social-democrați, ca să se vadă clar, cum voiesc ei să aducă răul pe pământ.

După ce societatea va ajunge stăpâna tuturor mijloacelor de producție, pentru a împlini trebuințele fie-cărui membru al ei, va trebui să împartă tuturor muncă co-răspunzătoare trebuințelor, și fie care ființă sănătoasă și destolnică de a lucra, va fi obligată să muncască în mod egal cu cel alalt, căci legea temelnică a societății socializate este egalitatea de muncă pentru toți fără deosebire de sex. În societatea socializată nu vor mai fi leneși, de ore ce fie care e dator să lucreze pentru sine, dar numai pentru sine. Fie care trebuie să muncască, și munca aceea trebuie să fie productivă și folositoare. Societatea socializată cere deci, ca fie care să-și împlinescă funcțiunea dată, căci numai acela are să mănăce, care lucrează. „Nici pâine fără muncă, nici muncă fără pâine.”

Toți membrii sînt siliți să muncască, și munca va avea să împlinescă aceste condițiuni: 1. să fie moderată, să nu încarce pe nimeni, și să nu-și întindă prea mult durată. 2. Să fie cât să pôte de plăcută

și de variată. 3. Să fie cât să pôte de bine plătită, pentru că de aci atîrnă măsura bunului traiu. Pentru a se stabili cât să se lucre, este de a se institui o administrație, care să îmbrățișeze tot câmpul de activitate al societății. În fie care comună să fie o astfel de administrație, care să constea din persoane de încredere alese de toți locuitorii ajunși la majoritate fără deosebire de sex. Oficiile din această administrație nu sînt înse durabile, nici nu sînt plătite mai bine ca altă muncă, ca ast fel să nu revină sistemul funcționarismului. Administrația această are să stabilească o scară a diferitelor trebuințe ale societății, și pe baza asta să obține media timpului, în care să se lucre în fie care zi pentru a mulțami trebuințele societății.

Fie care individ capabil trebuie să lucre, înse fără societatea socializată respectă libertatea, fie care individ hotărăsece singur ocupația, pe care trebuie s'o ia. — În cas de abundență de brațe la un fel de muncă sau de lipsă la alt fel, administrația are să introducă echilibrul. La lucrări grele și neplăcute și respingătoare vor avea să lucre toți pe rînd. Aci nu începe nici rușinea falsă, și nici disprețuirea prostescă a unei munci folositoare. Totă munca folositoare, e nobilă. Fie care corp de meserie, adevărat fie care clasă de muncitori în aceeași direcție, va alege dintre ei funcționari, cari au să deie direcția, și să controleze. Aceștia înse nu sînt de a se privi ca agenți de poliție, nici stăpâni, ci simpli tovarăși, cari în loc de munca prescrisă eșcută funcția administrativă. Aceste funcțiuni să pot schimba între lucrători pe rînd, fără deosebire de sex.

Pentru ca lucrul să devină din ce în ce tot mai plăcut, se vor clădi ateliere frumoase, instalate în mod practic, cari vor pune pe lucrător la adăpostul ori cărei pericol și ori cărei neplăceri.

Fiind-că societatea socializată are să îngrijescă nu de profituri mari, ci de bunul traiu al membrilor, ea pôte introduce toate îmbunătățirile, cari duc la prosperarea binelui comun.

Concentrarea exploatării pământului încă va aduce folose însemnate.

Îmbunătățirile în purtarea agriculturii, pe cari nu le pot face unicii proprietari, le va pôte face societatea, care dispune de întreg pământul. Canalizări, drumuri bune, mașine economice, vor contribui la înmulțirea mijloacelor de hrană.

Suprimându-se proprietatea individuală în cea ce privește mijlocele de muncă și de producție, și transformându-se în proprietate comună, vor dispără și relele, pe cari societatea actuală ni-le face la ori ce paș. Societatea va controla totă activitatea, fraudele, violențele și falsificările nu vor mai avea loc, nefiind posibilitatea de a se îmbogăți, ci toți vor munci și vor câștiga pâinea în sudorea feței lor.

Fie care membru al societății, după ce a întrebunțat anumite ore pentru munca trupescă, va pôte să se ocupe — dacă voiesce — și cu lucrări intelectuale.

(Va urma.)

Vechile episcopii românesce.

„Telegraful Român” din Sibiu în numărul său 94. din anul curent publică cu o adevărată satisfacțiune raportul, ce dl Gr. G. Tocilescu l-a făcut Academiei române despre scrierea mea „Vechile Episcopii românesce.”

Nu pot controla, dacă dl Gr. G. Tocilescu a făcut aievea acel raport, căci volumul Analelor Academiei, în care se va publica raportul autentic, nu a apărut încă. Cel puțin eu nu l-am primit, deși mi-se trimit toate publicațiunile Academiei Române, fiind și eu membru corespondent al acestei înalte instituțiuni.

Presupun înse, că „Telegraful Român” și alte foi românesce, ca d. e. „Folia diecesană” din Caransebeș (numărul 35—1903) au publicat înainte de vreme chiar textul autentic al raportului d-lui Tocilescu, ceea ce dovedesce, că domni de la „Telegraful Român” cultivă relațiuni intime cu dl Tocilescu.

Am citit deci și eu raportul din cestiune, și am rămas ulmit, vădînd, că dl Tocilescu militază în contra premierii scrierii mele „Vechile Episcopii românesce” fără a pôte resturna cu argumente nici măcar una din aserțiunile mele. Mă află deci dispensat de obligămintul de a mai lămuri nisece cestiuni, cari sînt de alt-cum destul de lămurite în scrierea mea cea mai recentă: „Discursuri. Autonomia bisericăscă, Diverse.” Unul dintre cei mai talentați și conșcintioși cercetători din generația tînără, dl Alexandru Lăpădat, avînd mintea neîntunecată de prejudecăți confesionale, și inima neinfectată de pismă și ură, a recunoscut, că toate argumentele aduse de cel ce s'au sculat în contra teselor susținute de mine în „Vechile Episcopii românesce” au fost spulberate în scrierea mea „Autonomia bisericăscă”. „Replica părintelui Bunea — zice dl Lăpădatu — reduce până la unul argumentele aduse contra teselor sale și mai reduce, de sigur, considerabil și termenul de zece ani, pe care părintele Bunea îl acordă, spre convingere, pușinilor, cari n'au primit cu bine rezultatul cercetărilor sale istorice” (Sămănătorul).

Domni de la „Telegraful Român” sînt în credința, că adevărul istoric e pe partea, unde se află auctoritatea d-lui Tocilescu.

Punîndu-se deci din partea domnilor de la Sibiu totă cestiunea pe baza auctorității, și nu a dovedilor, cari singure sînt hotărîtoare, când e vorba de adevărul istoric, mă simt îndemnat și dator a arăta, că auctoritatea, invocată în cazul acesta, a d-lui Tocilescu nu are grentatea, ce i-se dă din partea domnilor sibieni.

Dl Tocilescu cu un an înainte de ce și-ar fi făcut raportul său prezentat Academiei Române, după primirea unui exemplar din „Vechile Episcopii românesce”, imi scrisese cu mîna sa proprie această epistolă: „Prea cucernice și prea venerabile Domnule canonic! Cu viață recunoștință am

primit prețioasă operă, cu care veniți încă și de astă dată a înbogăți literatura noastră istorico-biserică. Ea m'a interesat cu deosebire, căci, trebuie să mărturisim, tare mult am nesocotit până acum istoria bisericii noastre, și prea puțin sînt aceia, cari știu: câtă glorie și mărire națională nu se află într'însa în trecut, câtă speranță și consolare nu află într'însa neamul în viitor! Scrierile Domniei Văstre întreprinse cu un metod științific de cea mai bună școlă, cu o conștiințioasă de adevărat istoric, sînt nise mărgăritare scumpe, ce resar și mai strălucitor în seceta de lucrări serioase pe terenul literaturii noastre. Vă mulțumesc din suflet, prea cucernice Domnule canonic, și vă urez ani lungi și sănătate deplină, pentru ca de acolo, de pe acel amvon al credinței și al Românilor glasul pururea să Vă fie audīt, și amicii neamului să Vă admire, iar vrășmașii să se înduioșeze și să se înmōie. Cu sentimentele cele mai calde și mai devotate Greg. Tocilescu. București 10 Martie 1902."

Ast fel scria dl Tocilescu în Martie 1902, iar cu un an mai tîrziu, în primăvara anului 1903, spunea Academiei Române: „Astăzi opera călugărilor franciscani și dominicani o continuă acești adepți sub forme acoperite. Ei apar ca istorici, ei ne vorbesc de pe catedre de consanguinitatea cu Romanii, de credința și supunerea Papei, de dispreț față de instituțiile vechi bisericesti și de ura contra bisericii ortodoxe."

Cetitorul se va întreba ulmit, că cine a putut înfrîni așa de ciudat asupra dl Tocilescu, ca să-și schimbe de odată părerile, ce și-le formase la început asupra scrierii mele „Vechile Episcopii românești“, fără a fi în stare să aducă măcar un singur argument temeinic, pentru a-și justifica schimbarea.

În privința acēsta ași pute da lămuriri întemeiate. Dar nu cred a fi oportun, să mă amestec în luptele politice de partid din regatul României, în cari nici odată nu m'am amestecat, nici nu vreau să desvêlesc mesteșugirile meschine pornite de domni din Sibiu până dincolo de munți în potriva mea, care m'am jertfit nu numai puținele venite, de cari dispun, ci și sănătatea pentru cercetarea adevărului și desvêlirea trecutului nostru atât de întunecat.

Dacă domnilor din Sibiu nu le place adevărul spus de mine fără șovăire, cum se cuvine unui scriitor conștiințios de chemarea sa, poftescă și arete cu dovezi și documente, că unde și pentru ce am greșit. O pot face ușor acēsta, căci eu preținderea am indicat isvōrele și am publicat documente nouă, inedite. Este și timpul, ca după cercetările făcute de Șincai, Clain, Maior, Cipariu, Barițiu, Moldovan, Ardelean și alți uniți, să vedem și munca serioasă a domnilor din Sibiu în ogorul întelenit al istoriei naționale. Eu voi fi cel dintăi, care îi voi felicita, dacă ei vor duce cu un paș mai înainte cercetările istorice, și vor spune adevărul cu inimă curată, și nu vor face ca dl Nicolau Popea, în „Vechia Mitropolie“, în care a reprodus și interpretat fals documentele deacoperite de urgiștii uniți, sau ca dl Dr. George Alexici, care ca să dovedescă „suferințele, cari s'au năpustit în numele „sfintei uniri“ asupra poporului nostru aparținător bisericii dreptmăritore a răsări-

tului, din părțile Bihorene“ (Pagini din trecut pag. 4.), publică documente, cari dovedesc tocmai contrariul, adecă prigonirea îndurată de uniți din partea neuniților amăgiți de Sêrbi. Așa d. e. un popă unit să plînge la episcopul unit Meletie, că popa neunit din Dobrăcinesci: „cu hula și șcandela ce face cătră omeni pe de lături, ce și prin satul meu tot de una umblă răsînd ca un leu pe la tōte casele și cărcimă și în tōte locurile, ori la botezuri, ori la petrecani, zicēnd că ma f... în suflet și în șapte suflete cu biserica mea și și altele, carele nu le putem nici spune pentru grozăvia lor, și viind satul meu a boteza cu furcă de fier și tiindu-o lângă sine până botēză pruncii, și pāuă mănāncă ospēțul cu omeni tot în mână o ține și zicēnd de șapte suflete, că de m'ași face eu, acolo ar face cu mine ospēț, — tot sfaturi face cu omeni, cât s'au oprit să nu vie nici la biserica mea, nici eu să nu le slujesc nimica, pentru că Dumnezeu nu primesce slujba mea“ (Ibid. pag. 8). Un alt preot unit se plînge cătră „comisia cesaro regescă“ împotriva unor preoți neuniți: „decī cătră hula și turburare s'o făcut în potriva sîntii unaii, tot aceia o fost isvorul cel rēu și viclian; iară viind vriamia după rusalii, o venit întru acel mai sus numit sat, întru care am fost eu popă, numai ce o început a grăi hula de mine înainte omenilor să nu me ție popă, că sânt un *hantfut unituș* și în soboru lor nu le trābuesc... ei o început a mē ocări de mumă și a da cu pāltaole (bātele) încat iară eu neavēnd nemica în mână, numai ce am pus mânăle gōle diasupra capului, decī care diagetele mi le-au frānt din cheeturi, despre carea o belit carnea de pe ea de și acum se cunoșc semnele pe diagete-mi“ (Ibid. pag. 11—12).

Accentuez din nou, că aceste documente din veacul al 18-lea dovedesc tocmai contrariul la aceea, ce a voit să dovedescă dl Alexici. Ele ne mai arată înse, că în anumite cercuri ale bisericii neunite s'au moștenit și păstrat până astăzi vechile apucături bizantine, minciuna, fățaria și calumnia, când e vorba de un unit și de lucrările lui desinteresate.

Dr. Augustin Bunea.

Alesandru Papiu Ilarian.

(27 Sept. 1828—23 Oct. 1877.)

(Continuare.)

Papiu, cu copiii lui Balș, petrece parte în capitală, în Iași, parte în provincă, la moșia boierului din comuna Ivesci lângă Tecuci până în primăvara anului 1860.¹⁾ În anul acesta plēcă cu ei la Berlin, unde a stat mai multă vreme, pentru a-i face cunoscuți cu civilizația germană, cea mai alēsă în Apus.

Despre petrecerea acēsta în Berlin, însuși Papiu face amintire în ale sale Extracte de documente istorice, culesse în 1860 în Biblioteca din Berlin, și acum păstrate în Biblioteca Academiei române din București.

¹⁾ Comunicat de Dl George Missail, mai întăi elev, iar mai apoi amic bun lui Papiu, atāt în ministerul justiției din Moldova, cât și în înalta curte de cassatie și justiție a României.

Anume pe reversul fōiei titulare de la volumul II. al documentelor sale istorice, se află notița acēsta a lui Papiu: „Alesandru Papiu Ilarian a scris acestea în sala Bibliotecii din Berlin în luna Aprilie 1860. când se afla în Berlin cu copiii lui Panaiot Balș din Iași.“²⁾

Câtă vreme a stat Papiu la familia Balș ca instructor? și din ce incident s'a depărtat din sinul acestei familii? nu putem sci. Răspunsul d-lui Paul Balș, ce am primit, nu de mult, sub raportul acesta, e, că nu-și mai reamintesc nimic, de ore ce pe acel timp era mic, iar fratele său Michail, care era mai mare, și care scia multe despre fostul său dascăl, azi nu mai trăiesce.

Trebue să ajungem decī numai cu cele constatate în baza comunicatului făcut de Dl George Missail, cum și în baza notiței lui Papiu indicată mai sus. Tot ce mai putem adauge, în baza indiciilor prezentate de împrejurările de timp, e presupunerea, că Papiu rămāne în familia Balș până ajunge să fie denumit, din partea lui Cuză Vodă, tot la anul 1860, Iurisconsultul statului Moldovei.

În cât pentru familia Rosetti, în care Papiu de asemenea a îndeplinit funcțiune de „dascăl“, iară-și nu scim mult, nici chiar timpul, de când și până când a stat în acēsta familie. Numai în general putem constata, că în familia acēsta Papiu trebuia să fi adus bune servicii, și să fi făcut cele mai bune impresiuni. Chiar în schimbul acestora urmēză mai tîrziu, la 1861, recunoștința lui Rosetti, care stăruiesce pentru ei la ministrul cultelor Niculescu, pentru a fi numit director al școlilor Țării-Românești, în locul lui Ioan Maiorescu, care, la 12 Iuliu aceluși an, șicanat prin tot felul de intrige și „acusațiuni“, abdică la directoratul școlilor pentru a pleca la Istria.³⁾

Pōte chiar și mai înainte, la funcțiunea de Iurisconsult al statului Moldovei, ajunge prin stăruințele lui Rosetti, care era înrudit cu principele Cuza, prin Dōmna Elena a lui Cuza Vodă, carea era din acēsta familie.

Timpul, ce Papiu l-a petrecut în Berlin, cu copiii lui Balș, este pentru el o epocă de febrilă activitate pe câmpul culgerii de documente istorice.

Însemnătatea documentelor istorice Papiu o cunoșcea prea bine încă de tiner, ca student la vestitele universități din Viena și Padua.

La 1862 scrie în prefața Tesaurului său de monumente istorice: „... Sînt mai bine de 12 ani, de când mă ocup și eu adunând, după starea și mărginitele mele puteri, ori ce document vechi, tipărit sau manuscris, străin sau indigen, de pe la anticari, biblioteci și archive. Împrejurările adese ori mă favoriză. Cetățean român, născut în Transilvania, începēndu-mi studiile în patria născerii mele, cele de universitate le continuaiu parte în Germania,³⁾ parte

¹⁾ Mss. Acad. Rom. Nr. 948.

²⁾ Scrisōrea lui P. Poppasu cătră Barițiu din 18 August 1861. Mss. Acad. Rom. Nr. 1005, fōia 141—145.

³⁾ Sub »Germania« Papiu vrea să înțelgă »Austria«. Până la anul 1860 Papiu nici când n'a petrecut în Germania, ci numai în Austria, unde a stat la studii de la finea anului 1849 și până în tōmna anului 1852, când din Viena trece la Padua în Italia spre a-și continua aci studiile Iuridice și a lua doctoratul în aceste științe. Decī cuvîntul »Germania« în loc de »Austria« Papiu îl folosește numai în înțeles general.

în Italia. În cursul petrecerii mele de mai mulți ani, în aceste țări, nici odată nu deteș uitarilor, pentru un moment măcar, urmărirea monumentelor istorice ale națiunii mele.¹⁾

Dar Papiu nici când până aci nu se putu dedica atât de mult și atât de liber predilectei sale ocupațiuni, ca în timpul acesta, ce-l petrecu în capitala Germaniei.

Când Papiu ajunse aci, el se ocupa deja de mult cu culegerea de documente istorice privitoare la istoria neamului său, în special privitoare la Mihaiu Eroul, a cărui istorie voia să o scrie.

Acum folosește timpul, și în tot decursul petrecerii sale în Berlin cercetază, prin biblioteca regescă, și prin arhivul secret al statului, după documente istorice despre principatele române și despre Mihaiu Eroul.

În o notă din volumul al II. al Estrac-telor sale de documente istorice, făcute prin luna April—Iunie 1860, zice: „Și am cercetat aceste manuscrise ale bibliotecii din Berlin, crezând, că voiu afla într'insele ceva și despre principatele române, și anume despre Mihaiu, cu a cărui istorie mă ocup.“²⁾

La început nu prea avea mari speranțe pentru cercetările sale istorice, pentru aceea scrie, tot acolo: „Anevoie cred, că voiu găsi lucruri importante“, — cei puțin ca cele copiate cu o lună mai înainte, în calea sa spre Berlin, la contele Dzialynski.

Dar ajutorat de persoane distinse și erudite, cari se arătară cu multă prietinie și amabilitate cătră el, în câte-va luni ajunge în posesiunea unui mare număr de documente vechi tipărite, și manuscrise, și se folosi mult de biblioteca regescă și arhivul secret de stat.

Îată, ce scrie în punctul acesta: „În Berlin, multămită prea învățatului profesor și amic al meu, Zinkeisen, autorul renumitei istorie a imperiului otoman, pe cum și prea demnul custode al bibliotecii regescel, doctor și profesor Gotsche, culesei cu diligență din cele 48 volumele de manuscrise italiene, cunoscute sub titlul de *Informationi politiche*, tot ce aflai într'insele despre Români din secolii XVI. XVII: nici un Român până acum nu consultase aceste neprețuite documente; la 1860, Principele de Hohenzollern dându-mi voie de a intra în arhivul secret al Statului, primit aici cu o rară umanitate din partea superiorilor, și anume din partea prea demnului arhivaru și confidariu secret doctor Friedlaender, copiai, și originale, cele mai interesante și mai curioase acte diplomatice ale mai multor Domni și pretindinți români, începând de la Petru Rareș, Domnul Moldovei, pe cum și șir de documente oficiali, relative la pierderea Bucovinei, la întemeierea consulatului prusian, și la starea comerțului nostru de atunci.“³⁾

(Va urma.)

Prof. Dr. Ioan Bațiu.

¹⁾ Tesaur de monumente istorice pentru România etc. Bucuresci 1862, tom. I. pag. VI.

²⁾ Mss. Acad. Rom. Nr. 948.

³⁾ Tesaur de monumente istorice, tom. I. pag. VII.

Bibliografie.

„Sămănătorul“, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 36. cu următorul sumar: N. Iorga: Iară-și cultură și politică: Chestia macedoneană. — Maria Cunțanu: Doriște, Te vîd în baia cea de suferință... Cum a apus (poesii). — Un ofițer: Pe Negoiu. — V. Ropcean: Trecutul (poesie). — Il. Chendi: Cronica: Devisa lui Eliade. — M.

Eminescu: Aforisme. — I. Scurtu: Un răspuns. — Cărți ciudate: „Literatură românească“. „Marea întrebare“ de X. D. Eliade. editorul... „Sămănătorul“ de Administr. — Red.: Răspunsuri. Numărul 20 banf. Abonamentul 10 lei pe an.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificiul de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,

cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 banf.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 corone.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișora și Făgăraș.

(5) 29—52

(29) 7—20

— Fundat în anul 1789. —

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

liferanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătăsu și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb“.

Recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritualul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandii, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dieheriu, cădelnițe, candelă, sfeșnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloage ilustrate se trimitt la cerere gratis și franco.

A apărut:

Dr. Augustin Bunea:

Discursuri, Autonomia bisericăscă, Diverse.

Prețul: 5 coróne. — Pentru România: 6 lei.

Se póte comanda de la Tipografia Seminarului Archidieceesan și de la Autor in Blasz-Balázsfalva.

Intreprindere de transportarea și înmăgăzinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în caré de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru tóte localitățile din țară și străinătate.

TELEFON. Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. TELEFON.

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbii, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în tóte orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 31-52

Țimbalele mele aũ fost decorate la espositia milenară.

Țimbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță fórté tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpéta cu 75 floreni. Daũ instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbei „Coróna de fier“.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 31-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie mareă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII, Erzsébet körút 22, 1/12.

(7) 31-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregătitor de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utoza 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțumit.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli, institute și locuințe private	„ 13.—
Pentru ferestă mai ușore și mai simple	„ 9.—
Ferestă de Closett	„ 7-60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kis-Pest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectuesc foarte prompt și foarte repede.